

ผู้ตรวจการแผ่นดิน

เสริมสร้างธรรมาภิบาล พัฒนางานสู่สากล

รายงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ประจำปี ๒๕๖๒

การลงลายมือชื่อไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของเอกสารที่ทางหน่วยงานรัฐกำหนดจะมีผล
ทำให้ผู้ยื่นข้อเสนอขาดคุณสมบัติในการยื่นข้อเสนอหรือไม่

หน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งได้จัดให้เอกชนเข้ายื่นข้อเสนอเพื่อเข้าประมูลโครงการรัฐ
ขนาดใหญ่โครงการหนึ่ง โดยกำหนดให้ผู้ร้องเรียนซึ่งเป็นกลุ่มกิจการร่วมค้า และเอกชนรายอื่น
ที่ประสงค์ที่ยื่นข้อเสนอจะต้องลงนามในแบบฟอร์มสัญญากิจการร่วมค้าที่ไม่ได้จดทะเบียน
เป็นนิติบุคคลใหม่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แต่ปรากฏว่าผู้ร้องเรียนไม่ได้ดำเนินการ
ให้ครบถ้วนตามข้อกำหนดดังกล่าว หน่วยงานของรัฐดังกล่าวจึงพิจารณาแล้วเห็นว่า
การดำเนินการของผู้ร้องเรียนถือเป็นการปฏิบัติไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์
และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในเอกสารคัดเลือกเอกชนอย่างเป็นสาระสำคัญ เพราะสมาชิก
ของกลุ่มกิจการร่วมค้าไม่ได้รับผิดร่วมกันและแทนกันอย่างถูกต้องร่วมกัน จากการศึกษา
กิจการร่วมค้าที่ไม่ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลใหม่นี้ไม่มีผลผูกพันอีกด้วย เนื่องจาก
การไม่ลงนามในแบบฟอร์มสัญญาดังกล่าว ส่งผลให้เกิดความเสี่ยงแก่ภาครัฐจากการที่
กลุ่มกิจการร่วมค้าจะสามารถยกเป็นข้ออ้างได้ว่าการยื่นข้อเสนอของตนไม่ผูกพันสมาชิก
แต่ละราย นอกจากนั้น กรณีมีความเสียหายใด ๆ เกิดขึ้นต่อภาครัฐจากการยื่นข้อเสนอ
ของผู้ร้องเรียน ภาครัฐจะมีความเสี่ยงที่ไม่อาจเรียกค่าเสียหายจากผู้ร้องเรียนได้ทั้งหมด

ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว เห็นว่า
การตัดสินใจ ผู้ร้องเรียนนั้น ต้องพิจารณาการลงนามตามข้อกำหนดนั้น ถือเป็นสาระสำคัญ
และทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบต่อผู้ยื่นข้อเสนอรายอื่นหรือไม่ ซึ่งจากการแสวงหา
ข้อเท็จจริงของผู้ตรวจการแผ่นดินปรากฏว่าลักษณะการลงนามของสมาชิกกิจการร่วมค้า
ที่ไม่ได้ลงนามในช่องลงนามตามแบบฟอร์ม แต่ลงนามข้างล่างแบบฟอร์มก็มีผลผูกพัน
ตามที่กฎหมายให้สมาชิกแต่ละรายต้องรับผิดชอบร่วมกันและแทนกันแล้ว เมื่อสัญญากิจการ
ร่วมค้ามิได้มีกฎหมายกำหนดแบบไว้ แม้ผู้มีอำนาจลงนามของสมาชิกกิจการร่วมค้า
จะมีได้ลงนามในช่องที่กำหนด ก็อาจถือว่า มีผลผูกพันตามกฎหมายแล้ว เนื่องจากมีใช้แบบที่
กฎหมายกำหนดตามมาตรา ๑๕๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นอกจากนี้
ยังพบว่าผู้ร้องเรียนได้มีการวางหลักประกันของพร้อมเอกสารข้อเสนอ ซึ่งถือได้ว่าผู้ร้องเรียน

มีเจตนาจะให้มิมีผลผูกพันตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น ผู้ตรวจการแผ่นดินได้หารือร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องแล้ว และได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๒ วรรคสอง และมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยได้คำนึงถึงประสิทธิภาพ ความสามารถ และอุปสรรคของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องขอให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องพิจารณาทบทวนการดำเนินการโดยพิจารณาถึงผลได้เสียที่เกิดขึ้น โดยที่ไม่เป็นการขัดต่อกฎหมายและระเบียบและกระทบต่อผู้เสนอรายการอื่นหรืออาจพิจารณายกเลิกกระบวนการดำเนินการคัดเลือกเอกชนเข้าร่วมลงทุน และเริ่มต้นกระบวนการพิจารณาคัดเลือกเอกชนอีกครั้ง เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเพื่อประโยชน์สูงสุดของรัฐต่อไป

หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินแล้ว ได้มีหนังสือแจ้งว่า หน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้อยู่ระหว่างการดำเนินการตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้เสนอทุกราย และเพื่อประโยชน์สูงสุดของรัฐต่อไป กรณีดังกล่าวจึงเป็นเรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินมีบทบาทสำคัญในการช่วยอำนวยความสะดวก เป็นธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการให้เป็นไปโดยถูกต้องเป็นธรรมต่อผู้ร้องเรียน รวมถึงทำหน้าที่ช่วยปกป้องรักษาผลประโยชน์ของรัฐ

ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและเจ้าหน้าที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินประชุมหารือร่วมกัน
เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหา